

Surm muudab meid täiskasvanuiks

Jim Ashilevi

„Ma olen elus olemise tunne“

Verb

2011

„I think I used to be someone, now I just stare into the sun.“

Nõnda alustab Jim Ashilevi oma romaani noortest täiskasvanutest, kelle eludes on veel arusaamatust ja umbusku. Nad elavad värskes, kuid masendunud maailmas, mille vaid enese tegudega kirkamaks muuta saab. Vaiko Talihärmal see kuidagi ei õnnestu. Või ta lihtsalt ei proovi? Noormehel on kena töökoht „ideede generaatorina“, sõltub, kuidas keegi mõistab. Armuelul põinud ka viga...

„Ärkan keset ööd ja mõtlen: magades harjutame suremist.“

Ega seda nüüd väga vale mõelda polegi, meisterlikud sõnad Ashilevilt. Lause kätkeb endas üpriski palju depressiivsust, lisana huvitavalt omamoodi kujund. Igal õhtul, kui heidame voodisse, sulgeme silmad ja jääme une ootusse, lootes sinna heljuda varakult. Kunagi ei mõtle me, millal on käes see viimne tund, minut, sekund. Vaiko pole päris rõõmsameelne isiksus ning on täiesti mõeldav suhtuda öisesse puhkusesse just nii, nagu teeb seda tema.

Vaiko öde Ebe on oma vennaga sarnane, kui mõtleb:

surm on sügavaim auk, kuhu inimene vaadata saab.

Ebe mängis surma laval, inimeste ees, tundes seda reaalsusena, tõelisusena. Mõtles, et ta surebki või on juba läinud. Ebe justkui vaatas Surma tumedasse, sügavasse auku, kust enam pääsu pole. Ta tundis midagi imelikku ning tõmbavat. Ja siis rääkis ta Vaikole, kuidas saada täiskasvanuks. Sa pead nägema Surma, kogema seda, saama sellest aru, ja siis toibuma. Ebe nägi Seda, olemata päriselt kohal.

Uskumatu, et keegi võib olla mõne teise must auk, kus puutuvad kokku aeg ja ruum.

Vaiko vanematel on koer, Lind, kes läheb kaduma. Vaiko leiab ta juhusliku võõraga mängimast. Võõraks on Grete. Nad armuvad tänu Vaiko ema õunakoogile, mis pole söödav. Vahepeal tuleb aeg, ja muutub lõpmatuks, ning siis ruum, mis ühendab kõik. Grete õpib fotograafiat, teeb oma piltidest näituseid. Talle meeldivad putukad. Nad leiavad armastuse sädeme, kuid see kustub kiiresti. Valed, sellest piisab.

„Mis mõttes tuim? Ma ei ole tuim.“

Niklas väidab end olevat mitte karvavõrdki tuim, kui ta koos Vaikoga mööda Tallinnat sihitult ringi sõidab. Võib-olla ta polegi, kuid siiski on. Niklas tunneb end tühjalt, ta ei suuda väärtustada ja leida üles armastust. Ta käib psühholoog Margiti juures, lootes abivahendite toel enesest kaotatud tükikesi taas kokku liimida. Nõnda sõidab ta Margiti Lätis asuvasse suvilasse, ja muutub nii Vaiko kui ka Solveia mureks

ning hirmuks.

„Sa oled nii, nii loll!“

...

„Anna, anna andeks! Anna andeks!“

Solveia vastu tunneb Niklas midagi, Solveia armastab Niklast. Nad elavad koos. Ka Vaikos kipitab miski. Ja nüüd sõidavad nad Soliga suvilasse. Vaiko ei taha, et Solveia Niklasega elaks.

„Kes sa oled? Tegelikult ka, kes sa oled, et sa niisugust juttu ajad?“

Vaiko ei tea, kes ta on.

Ta teab vaid, et järgmisel hetkel...

...aitab ta Solil tõusta püsti veriste klaasikildude kuhilast autovraki kõrval.

Mõnikord ei tahaks me enam hoolida, nähes, kuid õnn naeratab Neile, mitte mulle. Niklas on elus, Solveia tema kõrval murul. Vaiko vaikuses tiigi ääres ja ootab.

„Ootan, et mõni kann tuleks pinnale. Ootan. Kann istuks vesiroosihele ja vaataks mulle otsa. Vaataksin temaga tõtt, kuni ta paotaks suu ning ütleks: „Aga äkki ei peaks sa enam millestki kinni hoidma, isegi tühjusest mitte?““

Sügavad laused sügava raamatu lõpetuseks. Jim Ashilevi mõtted pole tavalised. Ta suudab end väljendada arusaamatult, nii et kohe ei saagi naelapeale pinta. Tunnete allhoovused käivad kaugelt ümber nurga, moonutavad maailmavaadet ja just see tema teoses lummabki. Võib armuda Jimi moonutistesse.

Ma loodan, et leiame oma elus olemise tunde. Tundub, et Surma lähedus muudab meid täiskasvanuiks, ja ma loodan, et me ei kaota end.

Ulakass 2015